

Utworzone na mocy zawartego w Tylży układu pokojowego między Francją a Rosją i Prusami Księstwo Warszawskie (jego władcą był król saski Fryderyk August) było sprzymierzeńcem cesarza Francuzów Napoleona I Bonapartego. Mimo, iż zajmowało stosunkowo niedużą powierzchnię, posiadało liczną, ponad 30 000 armię.

W 1809 r. Austria rozpoczęła wojnę z Francją i jej sojusznikami. W ten sposób doszło do działań wojennych na terenie Księstwa Warszawskiego.

9 kwietnia wojska austriackie (dowódca ks. Ferdynand d' Ester), liczące około 32 000 żołnierzy i 94 działa, przekroczyły granicę Księstwa Warszawskiego, kierując się w stronę Warszawy.

Głównodowodzący wojskiem polskim ks. Józef Poniatowski dysponował siłami około 15 500 żołnierzy (reszta pozostawała poza terytorium kraju) i 32 działami. Wspierał ich oddział saski (około 1800 ludzi i 12 dział) gen. Polentza. Ks. Józef Poniatowski wybrał pozycję pod Raszynem jako miejsce dogodnie do obrony niewielkimi siłami (stawy poprzecinane groblami). Tu zamierzał stoczyć bój o charakterze obronnym.

Prawe skrzydło Polaków tworzyły oddziały gen. Łukasza Biegańskiego (2 bataliony i 4 działa), centrum gen. Polentza (5 batalionów, 2 szwadrony jazdy i 23 działa), lewe skrzydło gen. Ludwika Kamienieckiego (2 bataliony i 6 dział). Kluczowy punkt pozycji obronnej stanowiła grobla między dwoma stawami, ciągnąca się z Falenty do Raszyna. Obsadziły ją 3 bataliony i 6 dział (dowódca gen. Michał Sokolnicki).

19 kwietnia w godzinach porannych w rejonie Nadarżyna doszło do pierwszych starć austriackiej straży przedniej z polską kawalerią. Kawalerzyści, zgodnie z rozkazem, wycofali się pod osłonę własnej piechoty.

Około godz. 14.00 z rejonu Nadarżyna nadciągnęły wojska austriackie. Obawiając się odwrotu wojsk polskich do Warszawy ks. Ferdynand podjął decyzję o natychmiastowym natarciu. Na prawym skrzydle działała brygada gen. Civalarta, w centrum dywizja gen. Mohra, a na lewym skrzydle dywizja gen. Schaurotha. Odwód stanowiły dwie brygady piechoty i dwa pułki kawalerii.

Austriacy (5 batalionów i 12 dział) zaatakowali stanowiska gen. Sokolnickiego. Wobec silnego oporu Polaków do walki wprowadzono dodatkowo 6 batalionów i 10 dział. Pod naporem przeciwnika oddziały polskie rozpoczęły tu odwrót, a Austriacy opanowali Falenty.

W tej sytuacji na polu walki pojawił się ks. Józef Poniatowski, który powstrzymał cofanie się oddziałów gen. Sokolnickiego i na ich czele odzyskał Falenty oraz pobliski las. Ze względu na dużą przewagę w artylerii, po półtoragodzinnej walce, Austriacy zmusili do wycofania się Polaków z grobli. Ranny został polski szef sztabu gen. Franciszek Fiszer. Próby przełamania lewego skrzydła obrony, podejmowane przez kawalerię przeciwnika, załamały się w ogniu piechoty i artylerii.

Dopiero około godz. 19.00 Austriacy zaatakowali główną pozycję Polaków pod Raszynem i przebywszy groblę zdołali wdrzeć się do wsi. Jednocześnie wojska gen. Schaurotha zaatakowały oddziały gen. Biegańskiego pod Michałowicami i doszły do wsi Puchały, gdzie zostały powstrzymane i zmuszone do odwrotu na pozycje wyjściowe.

W tym czasie ks. Poniatowski rozkazał ustawić na drodze z Raszyna do Warszawy polsko-saską baterię dział (16 armat), która rozpoczęła ostrzał piechoty przeciwnika w Raszynie. Jednocześnie ruszył polski kontratak, który doprowadził do wyparcia Austriaków z tej miejscowości. Zdołali oni jedynie obronić Falenty i groblę. W czasie walk został śmiertelnie ranny dowódca polskiego 8 pułku piechoty, poeta, płk Cyprian Godebski.

Około godz. 21.00 walki wygasły. Polacy mieli około 450 poległych i 800 rannych, Austriacy stracili około 2500 żołnierzy.

Bitwa pod Raszynem była najkrwawszą podczas całej wojny austriacko-polskiej 1809 r. Miała ona na celu rozpoznanie przeciwnika i zadanie mu możliwie największych strat. To założenie żołnierze polscy wypełnili. Umożliwiło to potem zwycięskie rozegranie dalszej

części kampanii. Na mocy układu pokojowego zawartego między Francją a Austrią w Schönbrunn do Księstwa Warszawskiego zostały przyłączone ziemie trzeciego zaboru austriackiego. W granicach Księstwa znalazł się m.in. Kraków i Lublin.